

Koeienoog (*Telekia speciosa*)

In deze rubriek wordt om de maand een (vaste) plant voorgesteld die het meer dan waard is om een plekje in de imkerstuin te krijgen.

De koeienoog is een sterke, forse plant met een enigszins wilde uitstraling. Zij behoort tot de samengesteldbloemigen (compositae). In de border is ze misschien wat moeilijk te hanteren, maar op een iets wildere plaats komt ze goed tot haar recht, vooral ook door de grote aantrekkingskracht op vlinders, hommels en bijen.

De koeienoog heeft grote, hartvormige bladeren met getande bladranden en grote, warmgele bloemhoofden. De naam koeienoog ontleent de plant aan het feit dat naarmate de bloempjes uitbloeien, er een groeiende bruine ring om het gele hart van het bloemhoofd verschijnt. De plant bloeit van juli tot september en bereikt dan een hoogte van zeker 1,50 m. Er zijn van deze plant geen gecultiveerde vormen. Er is wel een miniatuurvorm bekend, maar deze pure rotsplant is niet of nauwelijks in de handel verkrijgbaar. Het wilde uiterlijk heeft de plant vooral te danken aan de grote bladeren die, in tegenstelling tot een vergelijkbare plant als de alant (*Inula spec.*), 'rommelig' groeien.

Herkomst

Zuidoost-Europa en het aangrenzende deel van Azië zijn de oorspronkelijke groeiplaatsen van de koeienoog. De plant houdt van een welbemeste, kalkarme bodem en groeit in de zon of halfschaduw. De grond moet wel voldoende vochthoudend zijn, want te droge omstandigheden overleeft de plant niet. De plant laat zich goed vermeerderen, in gunstige

omstandigheden kan ze zelfs hinderlijk uitzaaien. Wil men de plant gecontroleerd zaaien dan kan men dit het beste wat later in het voorjaar doen, als de temperatuur een aangenaam niveau heeft bereikt. Het is ook goed mogelijk om de oude planten in het voorjaar te delen.

De koeienoog is eigenlijk geen plant voor een strakke border. De grote, wildgroeiende bladeren zullen andere planten in het gedrang brengen en de gele bloemkleur laat zich niet altijd makkelijk combineren. In bosranden of tegen andere, hoge begroeiingen komt deze plant echter goed tot haar recht. Vooral in een wat grotere groep aangeplant kan ze dan voor een mooi effect zorgen.

Bijwaarde

Niet allen bijen, maar ook vlinders en hommels weten de koeienoog bijzonder te waarderen. De plant geeft zowel nectar als stuifmeel en deze is ook voor insecten met een wat kortere tong goed bereikbaar. Allerlei kleinere, wilde bijen zijn dan ook regelmatig op de bloemen te vinden. Maar ook dagvlinders, die over een lange tong beschikken, komen graag op de koeienogen af. Met name de dagpauwoog wordt vaak op de grote gele bloemen aangetroffen. Van de *Telekia* zijn bij mijn weten geen geneeskrachtige eigenschappen bekend. Opvallend is wel dat deze plant door de slakken niet erg gewaardeerd wordt. Waar andere planten met grote bladeren zoals hosta's, ligularia's en groot hoefblad gulzig door de slakken aangevallen worden, blijft het blad van de koeienoog opvallend gaaf.

